

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Trg Nikole Šubića Zrinskog 5

Poslovni broj: I Kžzd-9/2021-4

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske, u vijeću za mladež sastavljenom od sudaca Sanje Katušić-Jergović, predsjednice vijeća te mr.sc. Ljiljane Stipišić i Sande Janković, članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Ivane Bilušić, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog D. S., zbog kaznenih djela iz članka 158. stavak 5. i drugih Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19. – dalje: KZ/11.) odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženika podnesenima protiv presude Županijskog suda u Bjelovaru, broj Kzd-4/2021. od 11. svibnja 2021., u sjednici vijeća održanoj 16. rujna 2021.,

p r e s u d i o j e

I Prihvaća se žalba državnog odvjetnika, preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni na način da se prihvaćaju po prvostupanjskom sudu utvrđene kazne zatvora u trajanju od po 3 (tri) godine za kaznena djela iz članka 158. stavak 5. KZ/11. opisana pod točkama I. do XXXV. prvostupanjske presude, te kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine za kazneno djelo iz članka 158. stavak 6. KZ/11. opisano u točki XXXVI. prvostupanjske presude pa se optuženi D. S. na temelju članka 51. stavak 1. i 2. KZ/11. osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 9 (devet) godina.

Na temelju članka 54. stavak 1. KZ/11. optuženom D. S. se u izrečenu kaznu zatvora uračunava vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 20. studenog 2020. pa nadalje.

II Žalba optuženog D. S. odbija se kao neosnovana te se u ostalom pobijanom, a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

1. Pobijanom presudom optuženi D. S. proglašen je krivim zbog 36 kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta spolnom zlouporabom djeteta mlađeg od 15 godina i to 35 kaznenih djela iz članka 158. stavak 5. KZ/11., opisanih pod točkama I. do XXXV. pobijane presude te zbog jednog kaznenog djela iz članka 158. stavak 6. KZ/11. opisanog pod točkom XXXVI. pobijane presude, kako je to činjenično i pravno opisano u izreci prvostupanjske presude. Za počinjena kaznena

djela optuženiku su po članku 51. stavak 1. KZ/11. izrečene pojedinačne kazne i to za 35 kaznenih djela iz članka 158. stavak 5. KZ/11. kazna zatvora u trajanju od 3 (tri) godine za svako kazneno djelo, a za kazneno djelo iz članka 158. stavak 6. KZ/11. kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine pa je optuženi D. S. za počinjena kaznena djela sukladno članku 51. stavak 2. KZ/11. osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci.

1.1. Na temelju članka 54. KZ/11. optuženom D. S. u izrečenu kaznu zatvora uračunato je vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 20. studenoga 2020. pa nadalje.

1.2. Na temelju članka 71. stavak 3. KZ/11. optuženiku je izrečena doživotna zabrana obavljanja djelatnosti u kojima dolazi u redoviti kontakt s djecom.

1.3. Na temelju članka 148. stavak 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. – dalje: ZKP/08.), optuženi D. S. u cijelosti je oslobođen naknade troškova kaznenog postupka iz članka 145. stavak 2. točka 1. do 6. ZKP/08. te nagrade i nužnih izdataka postavljenog branitelja.

2. Protiv navedene presude žale se državni odvjetnik i optuženi D. S.

2.1. Državno odvjetništvo žali se zbog odluke o kazni te predlaže da se preinači pobijana presuda i optuženika osudi na strožu kaznu.

2.2. Optuženi D. S. žali se po branitelju J. J., odvjetniku u B. i to zbog povrede kaznenog zakona i oduke o kazni te predlaže da se pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

3. Odgovor na žalbu državnog odvjetnika podnesen je od strane branitelja optuženika, J. J., odvjetnika u B., u kojem se navodi da je odnos između žrtve i optuženika bio dragovoljan, iako je optuženik svjestan počinjenja kaznenog djela, ali želi naglasiti da se nije radilo o zlostavljanju, već prvenstveno o nedopuštenom odnosu s obzirom na životnu dob žrtve. Stoga predlaže odbijanje žalbe državnog odvjetnika kao neosnovane i prihvaćanje žalbe optuženika.

4. Spis je sukladno članku 474. stavak 1. ZKP/08. bio dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

5. Žalba državnog odvjetnika je osnovana, dok žalba optuženika nije osnovana.

6. Povredu kaznenog zakona optuženik nalazi u tome što smatra da iz činjeničnog opisa nije razvidno da bi se radilo o odnosu zavisnosti djeteta o počinitelju-optuženiku. Obrazlažući tu tvrdnju navodi kako je odlazak na folklor dragovoljna aktivnost, koja ni na koji način nije vezana uz školovanje, a uz sugestiju da je odnos zavisnosti uvjetovan obveznošću odnosa između počinitelja i djeteta, dok je ovdje riječ o dragovoljnoj aktivnosti. Prije svega, optuženik nije proglašen krivim da je koristeći svoj položaj voditelja folklorne skupine koristio odnos zavisnosti djeteta o njemu, nego je njegovo postupanje prema djetetu pravno opisano kao zlouporaba ovlasti. Ispravno prvostupanjski sud zaključuje da je optuženik zlouporabio položaj

povjerenja kao voditelj folkloru te autoriteta kojeg je imao kao zrela osoba u dobi od 46 godina prema oštećenoj, kada mu je po roditeljima povjerena "radi vježbanja folkloru, radi čuvanja i odgoja", dakle da je zlorabio položaj koji odgovara onom između učitelja i učenice, neovisno o tome je li aktivnost dobrovoljna ili obvezna. Stoga su kaznena djela počinjena zlorabom ovlasti jer je optuženik koristio svoju faktičnu poziciju "učitelja folkloru" djeteta koje mu je u tu svrhu i povjereno na skrb. Zbog toga neosnovano optuženik prigovara povredi kaznenog zakonu, jer ista nije ostvarena.

7. Što se tiče odluke o kazni, treba reći da kazna mora sadržavati individualiziranu, zakonom predviđenu društvenu osudu zbog konkretnog kaznenog djela.

7.1. Zadatak suda ne ograničava se samo iz zakonskog opisa djela, pravnih formulacija i činjeničnog učina kreirati konkretno ostvareno kazneno djelo, već izabrati vrstu i mjeru kazne koja će optimalno odgovarati svrsi kažnjavanja. Stoga se uloga suda pri tome ne svodi na mehaničko posredovanje između slova zakonu i stvarnosti. Zakonodavac, kod generaliziranja svrhe kažnjavanja, nastoji obuhvatiti neodređeni broj slučajeva i sažeti ih u opće pravilo. Sud u svakom pojedinom slučaju konkretizira opće pravilo i deduktivnim postupkom stvara zaključke potrebne za pravičnu odluku o vrsti i mjeri kazne. Prilikom određivanja vrste i mjere kazne koju će primijeniti, sud mora uzeti u obzir okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela, a osobito stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenost njegovog ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju konkretnog kaznenog djela.

7.2. Prvostupanjski sud je kao olakotne okolnosti na strani optuženika cijenio dosadašnju neosuđivanost, kao i da je otac četvero djece od kojih je dvoje maloljetno i o kojima je dužan skrbiti te priznanje počinjenog kaznenog djela uz izraženu određenu kritičnost i žaljenje zbog događaja. Međutim, s pravom državni odvjetnik ukazuje na utvrđene otegotne okolnosti, a to su dugotrajnost i upornost u činjenju kaznenih djela, kao i težina počinjenih kaznenih djela, sve okolnosti pod kojima su počinjena, kao osobne i obiteljske prilike optuženika, te činjenicu da zbroj pojedinačno utvrđenih kazni zatvora iznosi ukupno 106 (sto šest) godina zatvora pa je i po ocjeni ovog drugostupanjskog suda jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci preblaga i neodgovarajuća brojnosti počinjenih kaznenih djela i visini pojedinačno utvrđenih kazni za ta djela. Za istaknuti je pritom da su bludna radnja i spolni odnošaji od strane optuženika započeli kada je žrtva bila u dobi od svega 11 godina, da su inkriminirane radnje optuženika negativno utjecale na cjelokupni razvoj žrtve, što s pravom ističe državni odvjetnik u svojoj žalbi. Citirane otegotne okolnosti, kao i težina počinjenih kaznenih djela i posljedice, nisu dovoljno došle do izražaja prilikom odmjeravanja jedinstvene kazne zatvora za kaznena djela za koja je optuženik proglašen krivim.

7.3. Stoga je u pravu državni odvjetnik kad tvrdi da se zbog svih utvrđenih okolnosti jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 5 (pet) godina i 6 (šest) mjeseci neće moći ostvariti puna svrha kažnjavanja. Zbog toga drugostupanjski sud nalazi da je za

kaznena djela iz članka 158. stavak 5. u vezi stavka 1. i članka 158. stavak 6. u vezi stavka 2. KZ/11. adekvatna jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 9 (devet) godina.

7.4. Drugostupanjski sud ocjenjuje da će se strožom odmjerenom jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 9 (devet) godina izraziti adekvatna društvena osuda zbog počinjenih kaznenih djela. Upravo takvom kaznom utjecat će se na počinitelja da ubuduće ne čini kaznena djela, ali i na sve ostale da ne čine kaznena djela, kao i na svijest građana o pogibeljnosti kaznenih djela i pravednosti kažnjavanja počinitelja. Stoga će se odmjerenom jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 9 (devet) godina optimalno ispuniti zahtjevi kako generalne, tako i specijalne prevencije.

7.5. Ujedno, a imajući na umu i sve gore izneseno, nisu osnovani žalbeni navodi optuženika zbog odluke o kazni kada navodi da je svjestan težine i društvenih posljedica počinjenih kaznenih djela ali je potrebno kaznu zatvora smanjiti, a posebno imajući u vidu da se nalazi u istražnom zatvoru, da je ostao bez posla i bez prihoda te je i financijski uništen.

8. S obzirom da ispitivanjem prvostupanjske presude nisu nađene povrede zakona na koje drugostupanjski sud u skladu s odredbom članka 476. stavak 1. ZKP/08. pazi po službenoj dužnosti, odlučeno je kao u izreci, a sve na temelju članka 486. stavak 1. ZKP/08.

Zagreb, 16. rujna 2021.

Predsjednica vijeća:
Sanja Katušić-Jergović, v.r.